

ERRETZAILE PASIBOAK

Orduro hiru zigarro
erretzea bezala

Espainiako Osasun Ministerioak dioenez, kez beterik dagoen ingurune batean dagoen erretzaile pasibo batek ordu bakoitzean hiru zigarro erreko balitu bezala kutsatzen ditu bere birrikak.

ZAINZA

Erretzea debekatuko
duten neurriak praktikan
jartzen direla zaintzeko
inspektore sare bat
jarriko dute martxan

erretzea debekatzen du legeak. Halere, erretzaileei gela berezi bat atxikia izaten ahal da. Gune-etako buruek berek dute horren ardura hartu behar. Ongi berezia izan behar da, eta arau jakin batzuk errespetatu behar ditu. Franko haiztua izan behar du, adibidez.

Legea errespetatzen ez duenak, hau da, erretzeko gune baimendua ez den batean pipatzen harrapatua denak, isun bat ordaindu beharko du. Arauak errespetatzen ez dituen gela bat jarria baldin badu, enpresak ere isuna ordaindu beharko du. Tabako menpekotasunaren aurka ari diren elkarteek arauak betetzen direla zaintzeko legearen babesa badute. Hala nola joan den urrian Tabako Menpekotasunaren aurkako Frantziako Batzordeak Sendis enpresa auzitan jarri zuen. Epaileak 1.500 euroko isuna ordaintzera kondenatu zuen enpresa batzordea.

Kondena franko izaten dira horrela. Baina oraino anitzek ez dute legea errespetatzen. Alabaina, hamar bat urte legea bozkatua izan dela, berrikitan Objectif 2010 elkarteak eginiko inkesta batek dioenez, Frantziako eta Ipar Euskal Herriko 51 lizeotan inkesta egin eta %48k zuten legea errespetatzen. Lizeo publikoen %32k, eta pribatuena %64k.

Bestalde, zigarreta marken iragarki zuzen edo zeharkakorik egitea debekatzen du legeak. Horrez gain, pakete bakoitzean «osasunarentzat izugarri kaltegarria» dela agertu behar da legeaz geroztik. Zigarretaren osaketaren berri ere eman beharra dute pakete bakoitzean.

Evin deitu legeak Tabako Gabeko Eguna ere finkatu du. Urtean behin egiten da egun hori. Erretzeak ekartzen dituen ondorio latzak gogoratzeko kanpaina bat eramateko aukera izaten da, besteak beste. Urte hastapen honetan zigarreta pakete garestienaren prezioak %20 emendatu dituzte, eta merkeenena %30.

KONTZIENTZIAZIO NEURRIAK. Debekuez gain, gero eta ugariagoak dira erretzaileak eta ez-erretzaileak kontzientziatzeko kanpainak eta mezuak. Argazkian, Genevan (Suitza) Osasunaren Mundu Erakundeak sustatutako tabakoaren kontrako itunaren munduko negoziatioak.

JOAN RAMON VILLALBI TABAKISMOAREN PREBENTZIOARAKO ESPAINIAKO BATZORDEKO PRESIDENTEA

«Tabakoari aurre egiteko plana gizartearen
ahaleginaren ondoren etorri da»

Kristina Berasain | IRUÑEA

Hutsune baten eraginez sortu zen Tabakismoaren Prebentzioarako Espainiako Batzordea. Alor horretan erakunde publikoen ekimena urria zela sumatu zuten, eta egoerari aurre egiteko abiatu zen gobernu kanpoko erakunde hori. 1996. urtean ekin zioten lanari, eta egun 24 elkarte biltzen dira haren barnean. Bartzelonako Joan Ramon Vilalbi medikua elkarte zuzendaria da aspaldi honetan.

■ Zer iritzi duzue atzo onartu zen Tabakismoa Kontrolatu eta Prebentzeko 2003-2007 Plan Nazionalaz?

Printzipioz, oso ona dela deritzogu; izan ere, oraintsu arte ez dira zehaztu tabakismoaren prebentzioaren lanildoak, eta helburuak ere ez dira finkatu. Orain arte alor honetan egin dena gizartearen ahaleginaren eta lanaren ondorioz izan da, eta ondoren, orain etorri da Espainiako Gobernuaren erantzuna. Guk aspaldian aldarrikatzen genuen plana zen hau. Dena den, plana indarrean sartzeari garrantzitsua dela uste dugu. Orain arte ez da lan koherenterik egin; ez da ahalegin sistematikorik izan, eta ez da ekimen eraginkorrik bultzatu. Hori behingoz aldatu beharra zegoen.

■ Plana esku artean izan eta hainbat hobekuntza egiteko aukera izan duzue. Hutsuneak sumatzen dituzue?

Zehatzagoa izatea gustatuko litzaiguke: epeak eta helburuak zehaztea, alegia. Aurrerapauso nabarmena dela iritzi dugu, eta, akatsak egon arren, benetan garrantzitsua da onartu izana. Baliabideak baino gehiago, helburuak gauzatzeko borondatea behar da, tabakoaren iragarpenak kentzeko adibidez, edo kerik gabeko guneak zabaltzeko...

■ Azken alor horretan egin beharreko bidea luzea da oraindik, ezta?

Toki publikoetan orain arte zegoen legedia nahiko ahula zen, eta ez zen inondik inora prebentzioaren aldekoa. Istripuak gerta daitezkeen lekuetan erretzea debekatua zegoen, gasolindegietan esaterako; baina lantokietan ez zegoen inolako araudirik, eta ez dugu ahaztu behar gurean bezalako gizartearen jende gehienak bulegoetan egiten duela lan. Tabakoaren keak minbizia eragiten du, eta guztiz debekatuak dauden zenbait produktu toxiko baino arriskutsuagoa da. Beraz, alde horretatik asko dago egiteko.

■ Europako beste herrialdeetan aspaldian ari ziren tabakismoaren prebentzioarako kanpainak egiten. Eus-

kal Herrian eta inguruan, berriz, orain hasi dira. Non dago alde horren arrazoiak?

50eko hamarkadan baieztatu zen zientifikoki tabakoa kaltegarria zela, eta, orduz geroztik, herrialde garatu eta demokratikoetan kanpainak abiatu ziren. Espainia ez zen ez garatua eta ez demokratikoa, eta, ondorioz, ez zen ezer egin. Demokrazia berreskuratu zenean, ekimen batzuk abiatu ziren, baina gizarte ahaleginen ondotik abiatutako ekimenak izan ziren. Sarritan, Europar ezartzen ziren araudien eraginez egiten ziren hemen gauzak, hau da, bertako araudia gurean ezartzen zelako. Hemen oso ekimen eskasak egon dira.

■ Erakunde publikoen hutsunea bete eta zuek ibili zarete prebentzio lanetan. Zeintzuk izan dira oztopo nagusiak?

Batetik, nikotinak sortzen duen menpekotasuna izan da oztopo, baina baita tabakoaren atzean diren interes ekonomikoak ere. Tabako enpresa handiek ahalegin izugarriak egin dituzte prebentzio kanpainak ekiditeko. Philip Morris, adibidez —Europako herrialde askoren aurrekontua

gainditzen du enpresa horrek mugitzen duen dirutzak—, prebentzio politikak gelditze borondatea eta ahalmena izan du. Amerikako Estatu Batuetan eginiko epaiketaren agerian gelditu zen enpresa hori azpijokoan ibili zela Espainiako enpresekin, tabakoaren normalizazioa zanpatzeko.

■ Erretzaileak kexu izaten dira horrelako neurrien inguruan...

Giza eskubideen artean ez dago erretzeko eskubidea; bai, ordea, osasuntsu egoteko eskubidea. Guk ez dugu tabakoa debekatu nahi; bai ordea, sortzen dituen kalteak murriztu, jakinik gainera hiru erretzailetik bik erretzeari utzi nahi diotela. Erretzaileei laguntzea funtsezkoa da, eta ez dugu ahaztu behar sei pertsonatik bat tabakoaren eraginez hiltzen dela. Espainian urtean 46.000 pertsona hiltzen dira tabakoaren eraginez.

■ Azken urteotan murrizten ari da erretzaileen kopurua. Prebentzio kanpainak ezarrita areagotuko al da murrizketa hori?

Bai. Gizonezkoetan behera egiten ari da nabarmen, eta emakumezkoetan orekarako joera dago. Beraz, joera hor dago, eta, plan bat ezartzen badiogu, ondorioak oso onak izan daitezke. Herritarren %30ek erretzen dute, eta hamar urtean kopuru hori erdira jaisten ahal dela uste dugu. Helburu hori erreala da.

BORONDATEA

«Europar ezartzen ziren araudien eraginez egiten ziren hemen gauzak orain arte, hau da, bertako araudia gurean ezartzen zelako»